

ВАРНЕНСКИ КОРЕНЯКЪ

Органъ на Културно-просвѣтното Икономическо Дружество „Варненски Коренякъ“

Брой
1 лв.

Год. абонаментъ 25 лв
Излиза ежемесечно.

Редакция и администрация въ клуба
— Варна, площ. „Св. Никола“ № 1.

Обявления се приематъ
по споразумѣние.

Брой
1 лв.

Съдържание:

1) Нашия вестникъ — Г. С. Б., 2) Дружественъ животъ, 3) Варненската община и ние, 4) Приема въ двореца Евксиноградъ, 5) Значението на националните културни празници — Я. Р. 6) Истината за варненския курортъ — Мириамъ. 7) Рационализацията на селското стопанство — Цепсъ. 8) Германската стопанска мощъ предъ огледалото на лайпцигския панаиръ (месса) — Отто-Мюллеръ-Найдорфъ, 9) Хроника.

Нашия вестникъ.

Вестника на нашето Д-во „Варн. Коренякъ“ излиза всъщностъ на първо число. Още по-редовно той се изпраща до членовете и абонатите. За значението на единъ вестникъ отъ неговия характеръ въ услуга целия и задачите на организацията като нашата излизатъ и да говоримъ. Обаче, постига ли той своето предназначение, ето въпроса който постоянно ни вълнува.

За голъмо съжаление, ще трябва да констатираме, че това до голяма степенъ не става. Причините сж много. Но най-важните отъ тяхъ сж, че у нашите членове като че липсва съзнанието за ролята на нашето Д-во и значението на вестника въ нейното изпълнение. Не се преценяватъ жертвите които понася Д-вото въ редовното му издаване, а тѣ сж 22000 лв годишно, сжщо труда който се влага отъ редакционния комитетъ фактически въ който работятъ единъ двама. Тази констатация принудени сме да направимъ, защото вестника не се чете отъ тѣзи които го получаватъ, нито нѣкои чувствуватъ дългъ да подпомогне неговото списване. Тръбва да се разбере, че само когато той редовно се чете и въ списването му участвуватъ всички сили на организацията, тогава ще бжде на висотата на онова предназначение, което налага издаването му.

Задачите на Д-во „Варнен. Коренякъ“ за реализирането на които то съществува и работи въ варненското гражданство, въ области на култура, просвѣта, стопанство, благотворителност и безпартийно ръководство интересите на Варнен. община изтъкватъ по абсолютенъ начинъ голъмата роля която се възлага на вестника.

При горната констатация не само че тази роля на вестника не може да изпълнява, но и се явява въ излишна тежестъ на дружественния бюджетъ. Това положение не може да не се

чувствува отъ всички който жалеа напредъка на нашето Д-во. И всъщностъ отъ себе си би изпълнявалъ своя дългъ къмъ Д-вото като осмисля и подкрепя издаването на нашия вестникъ.

За това не се изисква много акъл нито много трудъ. Достатъчно е малко съзнание и повече привързаностъ къмъ целия и своята организация на която сме членове.

Въ това отношение всъщностъ коренякътъ за да докаже това съзнание и своята привързаностъ къмъ Д-вото нека се вслуша и изпълнява следната наша молба:

- 1) Да чете редовно вестника.
- 2) Да дава и на своите околности и близки да го четатъ.
- 3) Ако мисли, че е полезно нѣкому да се изпраща да съобщатъ адреса му въ Д-вото.
- 4) Да прави достояние въ Д-вото устно или писмено а) всички въпроси които интересуватъ неговите професионални интереси отъ общественъ икономически или социаленъ характеръ. б) Всякаква проява на беззаконие, простъпка или нехайство отъ страна на служебни органи въ града ни, особено тѣзи отъ общинската управа.

5) Въпроса за икономическото повдигане на нашия градъ свързано за сега съ развитието на курорта, лозарството индустрията и даже и съ нѣкои други производствени въпроси отъ земеделски характеръ, трѣбва да не слизатъ отъ колоните на нашия вестникъ и да се разглеждатъ всеотранно още повече тѣ сж свързани не посредствено и зависятъ отъ дейността на общинската управа. По тѣхното изнасяне и осветляване редакцията разчита на силите на всички дружествени членове и варнен. граждани. Нека всъщностъ я подпомага както и съ каквото може.

6) Въпроси отъ културно просвѣтенъ, икономически и здравенъ характеръ, както и всички общински мѣроприятия въ тѣзи области налагатъ на наше-

Дружественъ животъ.

На приема въ Двореца „Евксиноградъ“ на 27 т. м. поканенъ присѣствува отъ страна на Д-вото ни председателя г-нъ Ив. Мариновъ.

Презъ месеца има постѣпления отъ членски вноски 6675 лв. Въ благотворителния фондъ постѣпили 260 лв., всичко ставатъ 2326 лв. Въ фонда при дамския комитетъ постѣпления нѣма.

Презъ месеца е починалъ дружественъ членъ и членъ на посмъртната каса Христо Илиевъ — Колони Богъ да го прости. Отъ постѣпилите декларации за нови членове приети 12.

Варненската община и ние.

Управлението на нашата община е единъ отъ съществителни въпроси, които интересуватъ и съставляватъ крайжгълния камъкъ въ дейността на Д-во „Варненски Коренякъ“.

Извѣстно е, че по този въпросъ ние имаме становище, което е тѣкмо обратното на всички съществуващи политически партии въ града ни. Нашата целъ е Варнен. община да престане да бжде арена на политически борби и домогвания, които нѣматъ нищо общо съ градските интереси. Въ тази смисълъ работимъ и за повдигане общественото съзнание у варненци, чийто партийно заплесение и прояви сж една отъ главните причини, да виждаме нашата община въ днешното ѝ плачевно състояние. Не може да се отрече, че това състояние на нѣщата въ нея представлява и постоянна спънка за икономическото прѣвъзможване на нашия градъ.

Обаче, въ невъзможностъ съ единъ замахъ да се справимъ и противодействуваме съ пълненъ успѣхъ на една вкоренена система въ управлението на общината, подхран-

то Д-во да имъ бжде въ услуга чрезъ просвѣтеното и обществено мнение на безпартийни варненски граждани изразявано редовно и своевременно въ нашия вестникъ. Тѣзи отъ нашите членове които сж компетентни въ третирането на нѣкой отъ тѣзи въпроси или могатъ да разчитатъ на познанието на своите близки, нека не пропускатъ случая за да бждатъ въ услуга на общото дѣло.

Ако така се чувствуватъ свързани всички дружествени членове съ вестника на нашето Д-во и ако могатъ да схванатъ огромното значение на тази връзка за преуспяване неговото дѣло, може съ сигурностъ да разчитаме, че Д-во „Варненски Коренякъ“ ще отговаря напълно на поне половината отъ своите задачи. А за това мислимъ, че дългъ е на всички кореняци да работятъ.

Г. С. Б.

вана и поддържана отъ вота на болшинството варненски граждани, които несъзнателно вървятъ противъ себе си. Ние се стремимъ, поне да работимъ и служимъ на нашите разбирания до толкова, колкото ни позволяватъ силите, които сж въ рамките на онова довѣрие, което сме получили.

Ръководени отъ това искрено намѣрение, сътрудничимъ, ето вече 2 1/2 години, въ водене на общинските дѣла на днешното болшинство отъ партията на Демократ. сговоръ. Това вършимъ, въпреки че много работи сж станали и ставатъ мимо нашата воля и разбирания и въ ущърбъ добре разбраните общински интереси. Естествено, това и ние сме предвиждали, че така ще става до голъма степенъ, щомъ тѣ иматъ всичко въ ръцете си. Нашата задача е била винаги да бждемъ на поста си, близки до общинските дѣла, за да можемъ все пакъ колкото ни се отдава да спѣваме партийните прояви и увлечения. Дали тази целъ постигаме, остава да преценява безпартийното варненско гражданство. За насъ, мислимъ, че това което иде отъ нашите ръце и сили, ние го вършимъ.

Достатъчно е да укажемъ за дейността на нашия пом. кметъ Хр. Теохаровъ, който е въ пълна услуга на всъщностъ варненски гражданинъ, когато нуждата постави въ извѣстно отношение къмъ общината.

Той полага всички усилия и въ постоянното присѣствие за прокарване разбиранията на Д-вото и ако това не се постига, разбира се, не е въ насъ вината.

За съжаление, обаче, особено напоследъкъ, въ общината ставатъ работи, ръководството на общинските дѣла се върши по начинъ, който излагатъ напълно общинските интереси и е поставено на изпитание и нашето търпение.

Изглежда, колкото приближаватъ новите общински избори, толкова съществителни общински нужди и въпроси се изоставятъ безъ грижи, за сметка на онова, което повече интересува партийтъ, особено тая, която днесъ управлява.

Отдавна представителитъ на Демокр. сговоръ нареждатъ общинските работи така, като че ли ние не съществуваме за тѣхъ; презъ последните месеци имаше случаи и явно да се игнорира нашъ пом. кметъ г-

Хр. Теохаровъ. Отъ онова, което виждаме да става въ общината, за варненското гражданство, няма съмнение, че общинските ни работи се ръководятъ безъ особени грижи. Всичко е оставено да върви само по себе си, отгоръ прибавено зловерното партизанство и безцарственото, които, като че ли зацаряватъ, защото, всъки отъ пом. кмета до последния чиновникъ, чувствава се властенъ да провежда своите разбирания и лични сметки въ общинските дѣла. Изглежда, единствената грижа е да бждатъ всички въ непосредствена услуга на своите партизани и близки.

При създаденото положение много умѣстно нашето н-во се е счело за задължено следъ многократни обсъждания общинските работи съвмѣ-

стно съ общинските ни съветници и по тяхно искане да съобщи на Демокр. зговоръ, че всъкави ангажменти къмъ тяхъ отъ наша страна сж станали безпредметни, щомъ самитѣ тѣ отдавна сж забравили своите къмъ насъ и къмъ варненското гражданство.

Колкото се касае за поведението на нашите общински съветници тѣ ще бждатъ както до сега съзнателни подържници на всички полезни за общината решения и повече отъ другъ пжтъ на поста си, за да служатъ както могатъ на голѣмитѣ общински интереси, така и на отдѣлни варненски граждани за които е необходимо да намиратъ въ общината управници които да ги посрещатъ и имъ бждатъ въ услуга безъ всъкакви партизански преубеждения.

Приема въ двореца Евксиноградъ.

Нѣколко години подъ редъ по желанието на Н. Величество Царя се устройваха въ Евксиноградъ традиционните приеми на видните официални и неофициални представители на града. Целта на тозигодишния приемъ станалъ на 27 юни бѣ изключителна. Н. Величество Царя пожела да се даде възможностъ на Н. В. Царицата да се опознае съ гражданите и граждани на Варна. Поканени бѣха представителитѣ на учрежденията, на културните, политическите и национални организации, на търговското, занаятчийско и др. съсловия. Преди приема бѣ прието отдѣлно въ единъ отъ салонитѣ постоянно присъствие на общината начело съ кмета г. Бяновъ, които поднесоха на Т. Величества единъ разкошно изработенъ подносъ. По този случай г. Кмета произнесе следната речъ:

Ний варненци се ползваме отъ една особена привилегия предъ другитѣ наши сънародници да бждемъ въ по-честъ и по-продължителенъ контактъ съ Ваши Величества, благодарение на Евксиноградския дворецъ, разположенъ на единъ отъ най-красивитѣ кътове на варненския брягъ.

Варненското гражданство, което има честта да Ви познава твърде отъ близо, възрадавано отъ задомането Ви пожелавайки Ви щастие и добруване, което е и добруване на народа, пожела и менъ се падна честта да поднеса на В. Величества единъ скромнъ споменъ.

Н. В. Царя приемайки подноса заяви, че поднесенитѣ му спомени ще стои редомъ съ спомена поднесенъ отъ варненското гражданство

за пръвъ пжтъ на неговата покойна майка при идването ѝ въ Варна. Следъ това Т. Величества разговаряха съ мнозина по разни економически и културни въпроси: съ Дръ Недѣлковъ за нуждитѣ на дѣтския санаториумъ, съ председателя на паракходното дружество г. М. Константиновъ за развоя на паракходното дѣло, съ окръжния управителъ за впечатленията си отъ последнитѣ си обиколки въ селата изъ варненско, съ председателя на търговската камара върху нѣкои стопански въпроси, съ представителя на околийската земледѣлческа дружба върху нуждитѣ на българското село.

Специално за Варна Царя подчерта, че е належащо да се създадатъ едни поне до негде удовлетворителни удобства за чуждитѣ посетители. Колкото до земледѣлческото население въ селата на варненския окръгъ, царя изяви желание да се установатъ по тѣсни връзки между политическите фактори и народа, който се нуждае отъ едно правилно освѣтление върху днешното тежко положение. Нашия народъ се привързва къмъ този, който се грижи за него.

По случай на приема Царя въ благодарностъ отъ впечатленията, които е извелъ отъ размѣненето на мисли съ поканенитѣ представители на варненското гражданство е благоволилъ да постави на разположение на г. кмета 30,000 лева съ желание сумата да бжде раздадена лично отъ г. кмета на най-беднитѣ варненски граждани. Отъ своя страна Н. В. Царицата обеща на свой средства да снабди дѣтския санаториумъ съ рентгеновъ апаратъ.

Значението на националните културни празници.

Тази година на много мѣста въ България, а може би и въ странство, се чествуваше 10 годишнината отъ смъртта на поета и писателя Иванъ Вазовъ. Въ столицата тя се чествуваше въ Народния театръ въ присъствието на министритѣ и други видни представители на науката и литературата. Известното списание *Литературенъ Гласъ* посветило 122 брой на Иванъ Вазовъ по случай 10 изтекли години отъ смъртта му. Преди 10 години (1871) се е поминалъ този, който още като доброволенъ емигрантъ въ Ромжния въ 1872 год. е правилъ първи опити като стихотворецъ. Първитѣ му патриотически емигрантски опити не предсказваха славното бждаше на поета: стихотворенията му бѣха наивно-безпомощни въ техниката и и грубо тенденциозни въ сюжета или идеи. Обаче преселилъ се въ България вече като 30 годишенъ мжжъ Вазовъ съ

своята стихотворна сбирка *Гула* (нейното подзаглавие е „Най-нови лирически и епически стихотворения 1879—1881“) е направилъ силно впечатление въ тогавашното общество, макаръ че то бѣше заето повечето съ политическите или партийните въпроси и сравнително много малко се интересуваше отъ проявитѣ на духовния животъ. Неговата слава се е затвърдила още повече съ появата на новата стихотворна сбирка *Поля и Гори* (1884). И както до освобождението Хр. Ботевъ, Петко Славейковъ и отчасти Л. Караеловъ бѣха обърнали вниманието на българското мѣстно и емигрантско общество, така сжщо следъ освобождението изпъкна съ своята поетическа дарба Ив. Вазовъ. Малцина можаха следъ освобождението да направятъ такова впечатление както Вазовъ. Тѣ бѣха: Пенчо Славейковъ съ появата на неговитѣ *Епически пѣсни* (1898)

Кирилъ Христовъ съ своите стихотворения *Епически пѣсни* (1898) и стихотворенията на Яворовъ (1901).

Вазовъ работетеше въ България при не дотамъ благоприятни условия. Характерни сж неговитѣ думи за тогавашното време: „Пушинакъ на народната почва... Тръне, плевели... Бедна страна“. Има ли мѣсто за пѣсни и мечтатели между тия „безползни родолюбци“ и „потрѣбни подлещи“? Ледна атмосфера и диви инстинкти правятъ съкашъ да за нѣмѣ лирата на поета. Най-много е сломенъ поетътъ отъ апатията.

Въ тѣзи тежки за неговата поетическа душа времена, голѣмо утешение бѣше за Вазова другарството му съ писателя и общественника К. Величковъ. Двамата писатели много добре се разбираха и взаимно се допълваха. К. Величковъ бѣше добре запознатъ съ италианската и въобще западната литература, Ив. Вазовъ познаваше руската литература. Двамата писатели сж на българска почва примѣръ за такъва литературна дружба, каквато представлява отношението между Гьоте и Шиллеръ или Пушкинъ и Голъ (si parva licet componere magnis). И така Вазовъ съ своето постоянство, непоколебимъ и твърдъ характеръ можа да стигне къмъ това, че днесъ ний чувствуваме нужда да чествуваме десетгодишнината отъ неговата смъртъ, а още по-умѣ-

стно би било да се празнува 50 годишнината на поетическото творчество на Вазовъ въобще, защото ний дължимъ на Вазовъ отъ преди 50 год. толкова за днешния напредѣкъ, колкото не дължимъ на никого отъ съвременниците му. Защото голѣмо културно и възпитателно значение има за всички нации празнуване на своите културни дейци — празникътъ на народната национална култура. Така е у другитѣ народи, така трѣбва да бжде и у насъ. Особено важни сж такива културни празници за народи сполетени отъ нишастия или поробени народи. Защото не само военните подвизи даватъ куражъ, сила и опора на поробенитѣ народи. Много по-важно значение иматъ за тяхъ културнитѣ придобивки, върху които тѣ могатъ да градятъ своя културенъ и националенъ животъ. Днесъ разбра това нпр. руската емиграция, за която вече е станало традиция да се празнува въ по-голѣми центрове на емиграцията денътъ на руската култура. Както у насъ за сега съ Вазовъ, така за руската емиграция празненствата сж свързани съ името на великия поетъ А. Пушкинъ. Въ тоя денъ се устройватъ концерти, представления и сказки и се обяснява особено на младото поколение, родено и расло въ чужбина, за културнитѣ достижения на руския народъ въобще: за руската литература, руската музика, искусствата и науката и всичко това влияе възпитателно върху младото поколение. Въ края на XVIII

столѣтие поляцитѣ сж изгубили своята политическа независимостъ, обаче самата нация не е загинала. Тя макаръ поробена е могла да даде на себе си и на културния свѣтъ такива великани като А. Мицкевичъ, Ю. Словацки, З. Красински, Иг. Крашевски, Х. Сенкевичъ, Я. Матейко, Монюшко и множество други, които сж прославили полското име въ цѣлия свѣтъ и благодарение повече на това, а не на военнитѣ успѣхи, днесъ Полша е пѣкъ независима държава съ повече отъ 30 милиона население и 5 университета. И въобще колкото повече културни ценности притежава, създава една нация, толкова по голѣма тежестъ тя има между цивилизованитѣ народи.

За това нска и ний обърнемъ голѣмо внимание върху просвѣтата, културата и морала на народа. За тѣзи цели никакви разходи не сж дадени напразно. Културата и економическата мощъ стоятъ по-високо отъ военнитѣ въоръжения или военни предприятия, които лесно свършватъ съ катастрофи.

У насъ държавата и обществото доста харчатъ за просвѣтата и ако много работи куцатъ, то се дължи най-много на партизанството, което деморализира народнитѣ маси, а известно е, че безъ моралъ пропадатъ всички добри начинания на държавата и на отдѣлни личности.

Я. Р.

Истината за варненския курортъ.

Варна бѣше курортъ още преди доста години, обаче не толкова известна както днесъ. Тукъ идваха за лѣтна почивка гости отъ по-голѣми градове на България: София, Пловдивъ, Русе и Шуменъ. Животътъ бѣше тихъ и спокоенъ.

Така патриархално вървѣха работитѣ до балканската и голѣмата войни, когато Варна имаше добър поминѣкъ отъ търговията и лозарството и не се грижеше много за своя курортъ. Общината считаше, че е направила много като построила за къпящитѣ се дъсчени и сетне камъшови кабини. Но изгубването на Добруджа, прииждането на разни категории бѣжанци и упадѣка на търговията накараха гражданството и общината да се позамислятъ. Нова епоха въ економическия животъ на Варна инаугуриралъ председателя на земледѣлческата тричленна комисия Юрданъ Пекаревъ. Той обявилъ официално града Варна за курортъ чрезъ тържественото откриване на сезона. Тогава мнозина подиграваха неговия жестъ като казваха, че нѣмаше нужда да се обявява Варна за курортъ, тъй като тя бѣше станала курортъ скоро следъ освобождението на България и че, следователно, тържествениятъ актъ билъ само фанфаронада. Скоро обаче се оказа, че Пекаревъ избралъ върния пжтъ. Да обявиши официално Варна за курортъ, това значеше, че занаяредъ общината ще обърне по-голѣмо внимание върху курорта и ще вземе за неговото повдигане извънредни мѣрки, защото при новитѣ економически условия на Варна градътъ ще трѣбва да намѣри въ курортната индустрия своя поминѣкъ. Неговата курортна политика пригърна бившия кметъ П. Стояновъ. Той подкрепенъ отъ общинския съветъ употребилъ всички усилия за да построи въ 1926 година нови модерни морски бани. За тяхното осветяване пристигнаха отъ София представители на министерствата и

гости отъ разни градове на царството. Тържественното откриване на новитъ бани бѣше оповестено въ всички столични и провинциални вестници и отъ тогава започнаха да идватъ въ Варна множество посетители не само да се къпятъ въ морето, но и да видятъ прочутитъ, споредъ вестниците, варненски морски кабинети. Стана нужда да се рекламира варненския курортъ не само въ България, но и въ странство. Отъ странство варненцитъ разчитаха на иностранната валута и съ нея подобрене на своя поминъкъ. За рекламирането на варненския курортъ е положилъ голѣми грижи следущия кметъ Никола Поповъ. Сжщо и тази година въпреки голѣмата криза и безпаричието въ общинската каса общината е похарчила около половинъ милионъ лева за рекламиране о на курорта. Въ курортната частъ на града се направиха отъ общината много подобрения. Китонираха се три курортни улици — артерии, улицитъ започнаха да се поливатъ съ прѣскачки движени отъ автомобили, уреди се морския брѣгъ на продължение отъ мостчето предъ градината чакъ до волнолома, при входа на морската градина се построи голѣмото градско казино. За жалостъ постройката излѣзе несполучлива: зданието е дълго като черво, съ много прозорци и комини и изглежда като помѣщича конюшня. Така се произнасятъ — и съ право — чужденцитъ и ний не чухме до сега друго мнение; напротивъ, всички заявяваха, че зданието е безвкусно и несимпатично. Но както и да е, казиното при все това изпълнява своето предназначение и безъ него щеше да бжде по-неудобно. Сега се вижда, че казиното трѣбваше да бжде дадено на концесия, защото общината нѣмаше възможностъ да влага въ предприятието десетки милиони. Тогава за тая работа щеха да се заловятъ капиталисти и специалисти, а не бедняци и неспециалисти и днесъ може би щехме да имаме нещо по-осмислено. При сегашното fait accompli ще трѣбва да се чака може би десетки години за нѣщо по-добро. Днесъ и много години занаяпредъ общината не е въ състояние да прави нѣкакви по-сериозни подобрения. Подобрения могатъ и трѣбва да станатъ отъ страна на гражданитъ и въобще на частна инициатива. Много нѣщо би могло да се направи отъ заинтересуванитъ отъ курорта граждани. Ето и тая година както и миналата курортисти се оплакваша отъ храна и квартири. Това е сѣ още старата варненска история. Съ малки изключения храната въ ресторантитъ не се приготвяла добре и не по вкуса на иностранната клиентела. Вината за това е отчасти въ липсата на подходящи продукти; напр. нашето месо е съвсемъ долнокачествено, прѣсно масло се продава на високи цени и често го нѣма. Бѣло кафе (кафе съ млѣко), на което въ Европа навикнали даже работници, у насъ още не е въведено. Липсва студена вода. Колкото до квартирния въпросъ, у насъ още не е общоприето да се даватъ мобилирани стаи подъ наемъ съ прислуга. Въ Европа стаята безъ прислуга не е стая. Пишущия тия редове бѣше принуденъ лично да интервюира на нѣколко мѣста вследствие недоразумения относително прислугата. Наемателитъ мислѣха, че стаята е дадена съ прислуга, а пѣкъ наемодателитъ разбраха, че тѣ не сж длѣжни да прислужватъ или въ краенъ случай биха могли да прислужватъ срещу отдѣлно възнаграждение (искаха 500 лева месечно). Всичко това вкупомъ взето докѣзва, че ний сме още слабо подготвени за посрещане на по-добра иностранна клиентела, (това казваме ex ceteris excipendis).

Не по-малко важенъ е въпросътъ какви облаги има за сега варненското, особено бедното, население отъ всичкитъ усилия и разходи правени отъ общината. Посетители тази година, особено отъ странство, имаше повече отъ миналата година, но тѣ бѣха повечето хора средна рж-

ка: разни дребни търговци, разни служащи, чиновници и ученици, които не могатъ да се простиратъ на по-широко. Не само посетители отъ България, но и голѣма частъ отъ странство гледаха да прекаратъ колкото възможно по-ефтино. Такивато си приготвяваха храна въ къщи и наедно съ стаята окупирваха и кухнята съ тенжери, паници, чаши и пр. — Наемитъ съ малки изключения бѣха съвършено низки; по 500, 800, 1000 и най-много до 1,500 лева месечно за 1 стая съ кухня (споредъ събранитъ отъ насъ сведения). За оплакване бѣше бедното население, което чакаше 10 месеца нещастния курортъ и да прибере най-сетне еднократно отъ наема напр. 1000 лева (поради краткия сезонъ да се даде стаята 2 или 3 пѣти почти е невъзможно) отъ които трѣбваше да се спаднатъ 100 лв. за комисионеръ и 200 лева за чистота и др. разноски и нему останаха едва 700 лева, а тукъ още и държавата иска своя пай, така щото съ тия пари единъ такъвъ беднякъ не може да си купи даже дърва и остава пакъ беднякъ. Конкуренцията на наемодателитъ бѣше голѣма; всѣки гледаше да прибере колкото малко и да бжде отъ страхъ да не остане безъ нищо пѣкъ до година. Отъ това ставаха тѣзи дърпаници на курортисти на гарата и изъ улицитъ отъ комисионеритъ и наемодателитъ.

Кои печелиха отъ Курорта? Тѣ сж: 1 по-богати стопани на голѣми луксозни къщи и вилли, които сж успѣли да дадатъ по една или нѣколко стаи съ по 5—10 хиляди наемъ месечно, но такива сравнително бѣха малко, най-много до 100. Тѣ въпрочемъ не се нуждаеха толкозъ отъ пари и за тѣхъ тѣзи пари послужиха за извънредни разноски. 2. Хотелджии и нѣкои гостилничари. 3. Нѣколко десетки чиновници и служачина назначени временно отъ общината за обслужване на банитъ и курортното бюро. 4. Общинската каса отъ банитъ, курортнитъ такси и отъ наема на казиното наедно съ дюкянчета въ него както и отъ такситъ на разни амбулантни продавачи около банитъ и въ градината. Управлението на банитъ неможеше да ни даде още сега точната цифра на постѣпленията отъ продажбата на билети, но споредъ повърхностно наблюдение постѣпленията ще да сж по-голѣми отъ лани и въобще числото на посетителитъ е било по-голѣмо.

Отъ изложеното по-горе всѣки може да си състави понятие кои и до колко можаха да иматъ облаги отъ курорта и да ли може да се каже, че варненцитъ подобно на жителитъ на други известни курорти могатъ да очакватъ прехраната си главно отъ курорта.

Мириамъ.

Рационализацията на селското стопанство.

Изпѣлзуването на машинитъ и рационализацията на селско-стопанското производство сж направили въ последно време голѣмъ успѣхъ. Новото стопанисване преди всичко е замѣнило конската работа съ механически двигатели и то главно съ малкия тракторъ. Появяването въ селското стопанство на малкия тракторъ влече естествено следъ себе си желанието да бжде неговата (т. е. на трактора) работа използвана максимално; следъ това скоро се появяватъ въ стопанството разни машини и орджия, които съ помощта на малкия тракторъ изпълняватъ работа вършена до скоро отъ човѣшкитъ ржце.

Сжщо такова значение има електрификацията на селото. Следъ всемирната война електрификацията е направила въ всичкитъ държави на западна и централна Европа голѣмъ придѣлъкъ благодарение на използването на водната сила. Кооперациитъ както и разни други дружества основани за целитъ на електрификацията сж спомогнали за електрифицирането на цѣли селско сто-

пански райони, защото тѣ сж получили много ефтина енергия, която се стараятъ максимално да използватъ въ стопанството. Затова електрификацията на селско-стопанскитъ райони влече следъ себе си неизбежно механизацията на работата.

Въ последната селско-стопанска изложба въ Прага бѣше представенъ образецъ чифликъ, който много нагледно показваше новата рационализация на селско стопанското производство. Разположението на всичкитъ помѣщения бѣше така нагласено, щото всички работи необходими въ земледѣлието и скотовѣдството да се извършватъ отъ самия хазяинъ съ помощта на неговитъ постоянни работници. Даже житвата, за която обикновено сж били нуждни повече работни ржце, тукъ се извършватъ безъ нови допълнителни работници. Това се постига така, че въ открития къмъ две противоположни страни хамбаръ бѣше настанена вършачката и къмъ нея направено отъ нивитъ се докарваха снопи. Машината е съединена съ сломорѣзачката или пресата и съ елеваторитъ; елеваторитъ подаваха механически приготвената слама въ чердацитъ надъ яхъритъ.

Отъ чердацитъ чрезъ специални отвѣрстия сламата се предава на добитѣка. Такъва организация дава възможностъ на хазяина въ самия разгаръ на полската работа да върши нуждната работа самъ съ своитъ постоянни работници. Аналогично сж организирани всички работи по храненето на добитѣка, по неговото гледане и пр., дето всичко е максимално механизировано и съкратено.

Всичко е приспособено къмъ това да се използва колкото възможно повече механическата сила и да се намали количеството на работни ржце.

Рационализацията и механизацията на селското стопанство влекатъ следъ себе си социални послѣствия. Резултатитъ отъ това сж: отъ една страна безработица средъ селското население, а отъ друга бѣгство на селянитъ отъ селата.

Статистиката на Международното Бюро на труда ни говори, че надницитъ на селскитъ работници сж много 'низки. Само въ нѣкои задокоеански държави надницата достига три четвърти отъ надницата получавана отъ неквалифицирания фабриченъ работникъ.

Сжществующия въ последнитъ времена кризисъ въ селското стопанство е влошилъ още повече това положение, тъй като селския стопанинъ не е въ състояние да плаща високи надници на селско-стопанскитъ работници.

Въ страни съ слабо развита индустрия, дето винаги има излишни работни ржце, се наблюдава въ последното време голѣма безработица, която би могла да бжде ликвидирана чрезъ повдигане на националната индустрия или чрезъ емигриране на излишното безработно население въ странство. Рационализацията и особено механизацията на селското стопанство въ такива страни само увеличава безработицата въ селата.

Друго е положението въ страни съ високо развита индустрия. Тамъ виждаме обратна картина: Населението бѣга отъ селата въ градове. Този отливъ на населението има по-нѣкога характеръ на паническо бѣгство. Тукъ рационализацията и механизацията на селското стопанство се явява като послѣствие отъ недостатъка на работни ржце и като желание да се освободятъ стопанитъ отъ вечния недостигъ на работни сили.

Бѣгството отъ селата може да се простре отъ селско-стопанскитъ работници и отъ по-беднитъ селени къмъ основното (т. е. заможното) селско население и тогава се получава картината, каквато можемъ вече да наблюдаваме въ нѣкои райони на Франция, гдето бѣгството зема поголовенъ характеръ и води къмъ запустѣване на цѣли провинции намиращи се доскоро въ цвѣтящо положение.

Поради социалния интересъ държавата трѣбва да се погрижи за ма-

Германската стопанска мощъ предъ огледалото на лайпцигския панаиръ (мессо).

Съ удоволствие обнародваме написаната специално за нашия вестникъ статийка на г. Отто-Мюллеръ-Нойдорфъ, членъ на германския институтъ за вестникарството при берлинския университетъ и който пребивава временно въ нашия градъ. Целта на автора бѣше да покаже каква поука може да извлече България отъ тазгодишния лайпцигски панаиръ. Поуката е много очевидна. Въ това време, когато изъ цѣлия святъ бушува страшната стопанска и фин. криза, когато даже въ Англия се клати златния еталонъ, тогава германския народъ въ болшинството си не се предава на отчаяние и не се впуска въ революционни експерименти и авантюри, които неизвестно на каде биха могли да го заведатъ, но гледа макаръ при най-тежки условия да продължава мирния си трудъ, за да възстанови постепенно разклатеното си стопанство. Утешителнитъ резултати отъ панаира ще дадатъ на Германия куражъ да продължава своята работа въ избраната посока. Наистина добъръ урокъ за всички.

Редакцията.

Въпреки тежката криза, която Германия има да преодолява като послѣствие на неумолимата стопанска война обявена ѝ отъ неприятелскитъ държави и въпреки затруднителнитъ многобройни правителствени разпореждания, за да може държавата да прекара отъ днесъ до утре — нормалния вървежъ на тукушо завършения панаиръ въ Лайпцигъ доказва най-красноречиво силата на нѣмското стопанство.

Въпреки неблагоприятнитъ условия, въ изложбата зеха участие 6793 мѣстни и иностранни фирми, отъ които 716 фирми бѣха отъ странство. Това показва, че въпреки труднитъ времена Германия не е изгубила куражъ за нова работа и че нѣмското стопанство прави усилия да се справи съ собственитъ си сили съ стопанскитъ мжнотии.

Както е известно, за жалостъ, страда не само нѣмското стопанство, но и стопанствата на другитъ държави страдатъ отъ ненормалнитъ политически и економически условия произлизащи отъ мирнитъ продиктувани договори и отъ тѣхното прилагане. При тази обстановка интересно и полезно е да се констатира, че въ лайпцигския панаиръ сж участвували отъ странство: 272 фирми отъ Чехословакия, 204 фирми отъ Австрия, 40 фирми отъ Франция, 34 отъ Англия, 33 отъ Испания, 28 отъ Холандия, 23 отъ Унгария, 21 отъ Швейцария, 20 отъ Италия, 12 отъ Белгия, 8 отъ Дания, 4 отъ Полша, по 3 фирми отъ Югославия, Норвегия и Швеция и по 1 отъ България, Данцигъ, Финландия, Япония и Русия. Въ интереса на усиляването на българската износна търговия желателно е, щото въ лайпцигския панаиръ да участвуватъ по-много фирми, защото Лайпцигъ е и ще остане първостепененъ интернационаленъ стопански факторъ и регулаторъ. Това го съзна особено силно Италия, която уредила една колективна изложба, дето бѣха представени за пръвъ пѣтъ италиански тютюни и тютюнови произведения. При това забелжително е, че италианскитъ изложители сж останали извънредно

териалното положение на селско-стопанскитъ работници.

Цепсъ.

доволни от резултатите на есенния панаир. Сжщо испанската колективна изложба, която се е явила въобще за пръв път с своите южни плодове, дървено масло, консерви, косметики, керамика, текстилни изделия, украшения и пр. е могла да направи добра работа и има намерение да участва и в бъдещето в тая мострена изложба. От това се вижда каква стойност има лайпцигския панаир за всички фирми изложители от всички страни. Въ Лайпциг си дават среща всички дъятелни стопански фактори.

Според досегашните пресметания есенния лайпцигски панаир бил посетен от 75,000 души.

Тъй като изложителите имайки пред вид тежката стопанска криза в цял свят не сж очаквали голъми успъхи, то резултатът от сдължитъ е бил за тѣхъ толкозъ по-утешителенъ. Търсенето от страна на нѣмските купувачи бѣше ограничено. Така напр. луксозните продукти и други по-скъпи предмети се предлагаша малко и малко се търсѣха. Въмѣсто това публиката много се интересуваше от ефтини и средни артикули за посрещане на всѣкидневни нужди; въ това отношение нѣмската индустрия можеше да направи голѣми предложения. Можеше да се забелѣжи, че нѣмската индустрия благодарение на рационализация въ производството и продажбата е могла да изкара на пазаръ висококачествени стоки на сравнително ниски цени. Вследствие на това изложителите сж могли да получат сжщо от задграничните купувачи добри поръчки, защото и въ странство се търсят по усилено доброкачествени стоки, които могат да се харчатъ между широките маси на консуматорите. Странството е проявило къмъ лайпцигския панаир единъ особенъ интересъ. Отъ всички браншове има сведения, че споредъ мнението на изложителите новите търговски връзки въ повечето случаи ще докаратъ постоянна клиентела. Задграничните купувачи изказаха голѣмо задоволство както отъ предложенията така и отъ качеството на мострите и цените. При това се е оказало, че нигде въ свѣта не може да се намерятъ такива изобилни предложения.

Не можемъ да не изтъкнемъ достатъчно, че лайпцигския панаир представлява особено за България стремяща се да изнася своите ценни произведения или да протори нови пазарища за износа си, факторъ, за който тя въ бъдещето ще трѣбва да държи смѣтка, за да не остане на задъ задъ други страни или по-добре казано да излиза съ успѣхъ отъ всесвѣтското търговско състезание.

Отто-Мюллер-Нойдорфъ.

Хроника

Културно движение въ Варна. Казахме вече, че по случай сезона варненците иматъ възможността да се запознаватъ съ разни видни личности не само отъ България, но и отъ странство. По подобие на иностранный курорти въ Варна започватъ да се събиратъ разни конгреси и да държатъ конференци разни учени. Напоследъкъ имаше щастие да изслушаме две интересни сказки. Първата на видния учентъ, бившъ професоръ въ петербургския университетъ В. Тотомианцъ и втората на депутатката въ пруския ландтагъ г-ца Алвина Велманъ. Г-нъ В. Тотомианцъ е известенъ въ научния свѣтъ по своите економически съчинения: по устройството на градското самоуправление, за кооперациите и др. Темата на неговата сказка бѣше: Причините за всемирната економическа криза и какъ да се облекчи тя. Сказчикътъ изброи три главни причини на това сложно явление, а тѣ сж: *причини отъ економически, политически и морален характеръ.* Економическата причина се състои въ

това, че отъ една страна имаме навсѣкаде свърхпроизводство на земледѣлски и индустриални стоки, а отъ друга, че населението по нѣма не на средства е много слабъ консуматоръ, така щото произведените стоки оставатъ не продадени, а населението стои гладно и безъ работа. Другаде, като напримеръ въ Германия и Англия, правителствата сж длъжни да даватъ парични помощи на работници безъ работа, което е голѣмъ товаръ за държавния бюджетъ, защото работниците тамъ се смѣтатъ като държавни чиновници. У насъ правителството въ такива случаи нѣма ангажменти. Трудовите инспекции се грижатъ само да намиратъ работа за безработните. Политическата причина за всемирната криза се състои въ това, че следъ всемирната война сж образувани редъ нови малки държави, а всичките тѣ по подобие на голѣмите, харчатъ много за въоръжение и се оградиха съ високи мита. Днесъ товарообмѣнъ между държавите е много мжченъ, даже минаването отъ една държава въ друга е съпрѣжено съ голѣми формалности и немалки разности. Тукъ ще отбелѣжимъ отъ себе си пречките, на които се подлагатъ курористи идващи напр. отъ Полша за курортъ въ Варна и естествено преминаващи съседната Румъния. При отиването и връщането румънските власти взиматъ на всѣки паспортъ по 335 лева или всичко 670 лева само за транзитъ (визо) Разбира се, че при такива условия (т. е. 670 лева румънско визо + най-малко 20 злоти = 300 лева полското визо) мнозина предпочитатъ да седатъ въ къщи отколкото да харчатъ за вѣтъра пари! — Третата причина се състои въ това, че следъ войната навсѣкаде се забелѣзва мораленъ упадъкъ на обществото. Днесъ нѣма истинско състрадание къмъ бедни и искрено желание да имъ се помогне. Всѣки гледа да се обогати за смѣтка на обществото, за да може да води охолъ и разкошенъ животъ. Дохожда даже до това, че богати фирми изхвърлятъ излишъка на кафе въ морето или изгарятъ житата въмѣсто да ги раздадатъ на бедното население (Бразилия, Канада). Това коравосърдечие не хармонира никакъ съ наименованието „християни“ или съ демагогически проповеди на разни партизани, че тѣ мислели за народа! Ако нѣмаше този егоизъмъ и тази нещастна лакомия, кризата би могла да бжде доста облекчена даже безъ законодателни мѣроприятия.

Изхода отъ това критическо положение сказчикътъ намира въ кооперации. За примѣръ той посочи Дания и Финландия, страни дето кооперативното дѣло е най-развито. Въ Дания 95% отъ производителното население е кооперирано, при близително сжщото е въ Финландия. За финландците той лично още като професоръ въ петербургския университетъ въ своите научни екскурзии съ студентите е констатиралъ, че сж пословично честни. Тамъ напр. бюфетите по гарите сж безъ надзоръ. Всѣки клиентъ си взима отъ бюфета каквото пожелае и оставя пари на определеното мѣсто споредъ обявената такса. У насъ такава добросъвестност за сега не съществува.

Вече отъ краткото резюме се вижда, че сказката бѣше много навременна и поучителна, особено частта за кооперациите (сказчикътъ държеше своя докладъ по покана на кооперативната Популярна банка). За българските кооперации лекторътъ се произнесе, че сж на добър пжтъ(?), ако и не сж достигнали въ своето развитие европейските кооперации. Примѣрътъ на Дания и Финландия е много интересенъ, но изпречва се въпросътъ да ли всѣка страна има такива сгодни условия за кооперирането както двете упоменати страни? Освенъ това за кооперирането сж необходими известна култура и моралъ. Безъ моралъ не може да стане нищо. Кооперациите подъ управлението на недобростъветни лица ще фалиратъ. Сжщо

така тѣ не трѣбва да служатъ за обектъ за експлоатация отъ страна на разни заинтересувани партизани. Фалита на нѣколко само кооперации ще всѣе недовѣрие на населението къмъ кооперативното дѣло въобще и заради грешния Никола населението ще се отвърне отъ св. Никола.

Докладъ на пруската депутатка Алвина Велманъ. По покана на Културно просвѣтно дружество „Народенъ университетъ“ и съдействието на женското дружество „Майка“ г-ца Алвина Велманъ гого реши предъ варненската публика на тема: Мирътъ, референдумъ въ Прусия и ролята на жената за мирътъ. Референчикътъ е успѣлъ да разясни на нашата публика последните политическо економически събития въ Германия, отъ които бѣше тѣй силно заинтересуванъ цялия свѣтъ. Въ Германия отъ доста време съществуватъ две политически течения. Сегашното правителство състоящо се отъ социалистите, демократите и центрума представява умѣрено течение, което се стреми да запази мира въ съгласието съ другите европейски държави. То не се решава да се впуска въ военни авантюри, края на които е винаги неизвестенъ и може да докара нови злини и бедствия за Германия. Другото течение (опозиционно) е националистично; неговия идеалъ е реваншъ мислейки, че Германия може пъкъ да се повдигне чрезъ нова война. Последните законодателни избори вкараха въ ландтага голѣмо число националистични депутати наречени „Хитлеровци“ и е могло да се помисли, че парламентарното болшинство нѣма вече поддръжката на народа. Референдумътъ е далъ голѣмо болшинство въ полза на правителството, което нѣщо е зарадвало всички приятели на мира. Въ края на сказката референчика упомена за ролята на жената за мира. Жената е голѣмъ факторъ въ народното хазйство; безъ нея нацията не би могла да съществува и за това на жената трѣбва да се дадатъ политически права. Жените които даватъ животъ на новите поколения и сж важни консуматори на стопанските произведения, винаги ще поддържатъ идеята на мира, а не идеята на разрушения и обществени бедствия. Редътъ би билъ и за българските жени, да бждатъ призовани къмъ политическия животъ.

Въ 121 брой на известното софийско списание Литературенъ Гласъ, срещаме статията на нашия уважаемъ сътрудникъ д-ръ К. Караджовъ: **Свѣрхпроизводство на децата**, която още по-рано бѣше обнародвана въ нашия вестникъ (бр. 2 отъ 1931 год.). Разликата между двете превъзходни статии е тая, че ний поради малкия форматъ на нашия вестникъ както и по други причини бѣхме принудени да я напечатаме въ съкращение, когато сжщата статия сп. Литературенъ Гласъ е напечаталъ in extenso (напълно). Любопитните могатъ прочее да я прочетатъ въ Литературенъ Гласъ.

Въ редакцията се получи разказътъ Клетва написанъ отъ съгражданина г. Д. Василевъ. Резервираме си правото да се повърнемъ къмъ него, а за сега го препоръчваме въ всѣки случай на нашите читатели поради поучителното и моралното съдържание.

Дефицитътъ въ бюджетите на европейските държави. Споредъ рапортите на търговските аташета на американското министерство на търговията, бюджетите на европейските държави показватъ следните дефицити въ долари:

Англия (31 мартъ) — 22653600
Ирландия (31 мартъ) — 900000
Франция (31 мартъ) — 17240000
Германия (31 мартъ) 5948000
Италия (30 юний) 15012000
Белгия (31 декемврий) — 652000
Австрия (31 декемврий) — 7514000
Чехославия (31 декем.) — 4025000

Унгария (30 юний) — 5250000
Ромъния (31 декемврий) — 2400000
България (31 мартъ) — 1347000
Швеция (31 юний) — 455600
Финландия (31 декем.) — 2340000
Полша (31 мартъ) — 1247000
Литва (31 мартъ) — 200000
Естония — 320000
Холандия 31 декемврий) — 1608800
Испания 31 декемврий — 887000
Югославия (31 мартъ) — 528800
Гърция (31 мартъ) — 520000
Швейцария (31 мартъ) — 43860
Дания — 965000
Летония — 540000

Горните цифри принадлежатъ къмъ старите дати. Днесъ положението на всѣкаде е влошено. Така напр. дефицитъ въ българския бюджетъ далечъ надминава дефицита къмъ 31 мартъ. Забелѣжително е, че къмъ сжщата дата (31 мартъ) малка България имаше по-голѣмъ дефицитъ отколкото Полша съ повече отъ 30 милиона население.

Всесвѣтската реколта на зърнени храни. Споредъ изчисленията на Revue international d'Agriculture общата реколта на Европа, безъ Русия, ще бжде между 380 — 385 милиона квинтала, срещу 373 милиона квинтала за 1930 год. Резултатите отъ житната реколта въ Съветска Русия не се знаятъ, но могатъ да се взиматъ като доста задоволителни, тѣй като въ сжщата сж засѣти 12 мил. хектара съ зимно жито и 25.5 милиона хектара съ пролѣтно жито. Съединените Штати изчисляватъ своята реколта на 236 милиона квинтала. Канада ще има тая година много слаба реколта.

Олитътъ на професоръ Пикарь. На 28 май т. г. белгийскиятъ професоръ Пикарь заедно съ своя асистентъ инженеръ Кипферъ предприеха едно излитане съ балонъ на височини, каквито не сж никога достигнати досега отъ човѣка.

За да разберемъ смѣлия и крайно опасенъ полетъ на тия двама учени въ шеметните непознати висини надъ земята, нека да видимъ кжде и защо е летѣлъ професоръ Пикарь.

На всички е известно, че колкото повече се изкачваме нагоре, толкова повече се разрѣдва въздухъ и толкова по-студено става. На всѣки 100 метра температурата става съ единъ градусъ по-студена и на височина 7000 метра имаме вече студъ 30 градуса подъ нулата.

На 12,000 метра налягането на въздуха намалява съвършено, ки-спордътъ, безъ който е немислимъ живота, се почти свѣршва, а температурата пада 50 градуса подъ нулата. Отъ тукъ натѣй започва така наречената стратосфера, царува една вечна и гробна тишина. Тукъ нѣма облаци, нѣма вѣтрове, не бушуватъ урагани, не вали градъ, дъждъ и снѣгъ, не се видятъ бури съ свѣткавици и гръмотевици и не се мѣни температурата. Тя си остава винаги неизмѣнна: 50 градуса подъ нулата.

Тукъ царува едно неземно спокойствие и гробна тишина; тукъ не може да съществува никакъвъ животъ.

Лозари станете членове на Кооперация „Мискетъ“.

Кореняци не забравяйте да подкрепите целта на лозарска кооперация Мискетъ.

Четете и разпространявайте в. „Варненски Коренякъ!“

Печатница „Просвѣщение“ — Варна
Телефонъ № 418.